

**VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ
CENTRALIZAVIMAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO TEISIŲ
APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO
NR. I-1234 PAKEITIMO ĮSTATYMO
KONTEKSTE**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

2017 metai

ĮSTATYMO KEITIMĄ PASKATINUSIOS PRIEŽASTYS

- ❑ Trūksta savalaikės prevencinės pagalbos vaikui ir šeimai – nėra ankstyvo probleminių šeimų atpažinimo, todėl nespėjama jiems laiku padėti išvengti krizių, dėl kurių tenka vaiką paimti iš tėvų.
- Nėra vieningos vaiko situacijos įvertinimo, pagalbos šeimai organizavimo ir vaiko paėmimo iš šeimos praktikos.
- Socialinis darbas su iš šeimos paimto vaiko tėvais prasideda per vėlai, pagalba šeimai grindžiama ne priemonių ir paslaugų visuma, bet civilinių teisinių santykių reguliavimu ir šeimos lankomąja priežiūra.
- Savivaldybių vaiko teisių apsaugos institucijų statusas, žmogiškieji ištekliai ir materialiniai resursai neleidžia greitai, tinkamai ir kvalifikuotai reaguoti ir spręsti vaikų teisių pažeidimus.

PAGRINDINIAI ĮSTATYMO UŽDAVINIAI

■ Uždaviniai :

- Sukurti prevencinio darbo su vaiku ir šeima modelį.
- Siekti, kad vaiko paėmimas iš šeimos būtų tik kraštutinė priemonė.
- Stiprinti socialinį darbą su vaiku ir jo tėvais.
- Formuoti globos centrų sistemą.
- Keisti valstybės perduotą savivaldybėms vaiko teisių apsaugos funkciją į valstybės funkciją.

PAGRINDINĖS ĮSTATYMO NUOSTATOS (1)

- Stiprinama vaiko apsauga nuo smurto (smurto prieš vaiką apibrėžimas, ES Direktyvos įgyvendinimas).
- Didinama tėvų atsakomybė už vaiko saugumo užtikrinimą (vaikas iki 6 m. neturi likti be vyresnių kaip 14 metų asmenų priežiūros).
- Didinama fizinių ir juridinių asmenų pareiga nedelsiant pranešti apie vaiko teisių pažeidimus (pranešimų nagrinėjimo tvarka ir apskaita).
- Įtvirtinama grėsmės vaikui lygių kriterijų ir nustatymo tvarka.
- Nustatoma atvejo vadybos taikymo principai ir tvarka. Apibrėžiama atvejo vadybininko kompetencija, įgaliojimai, veiksmai ir sprendimai.

PAGRINDINĖS ĮSTATYMO NUOSTATOS (2)

Įtvirtinama mobilių komandų veikla, skirta darbui su šeima.

- Įteisinamas teismo sprendimas dėl vaiko atskirties nuo šeimos – teismo leidimas paimti vaiką iš tėvų.
- Nustatomi prioritetai dėl atskirto vaiko apgyvendinimo – jis pirmiausia nukreipiamas pas budinčius globotojus.
- Keičiamas Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie SADM statusas – ji tampa centrine valstybės institucija, užtikrinanti vaiko teises ir teisėtus interesus.
- Keičiamas savivaldybių administracijų vaiko teisių apsaugos skyrių pavaldumas – jos tampa Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos struktūriniais padaliniais.

PREVENCINĖS PAGALBOS VAIKUI IR ŠEIMAI ORGANIZAVIMAS

34 straipsnis

- Nuosekli, individuali ir planinga prevencinė ir kompleksinė pagalba:
- Pozityviosios tėvystės mokymai
- Dalyvavimas šeimos įgūdžius ugdančiose ir palaikančiose programose (gali suteikti pirmumo teisę gauti ikimokyklinio ugdymo paslaugas)
- Vaikų dienos centrų veikla
- Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) paslaugos
- Socialiniai darbuotojai siūlo šeimai socialinių problemų sprendimų alternatyvas, ugdo ir palaiko šeimos narių motyvaciją siekti teigiamų pokyčių šeimos gyvenime, tarpininkauja šeimai dėl kitų pagalbos priemonių, vertina šeimai teikiamų socialinių paslaugų veiksmingumą ir efektyvumą
- Gavę informaciją iš sveikatos priežiūros įstaigų ar kitų institucijų dėl pagalbos šeimai reikalingumo ar šeimos nariams, kurie savo iniciatyva kreipiasi dėl pagalbos, susijusios su vaiko teisių užtikrinimu, teikia informaciją, konsultacijas šiems šeimoms dėl joms būtinos pagalbos (psichologinės, taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos), paslaugų vaikų dienos centre, specialiųjų pagalbos priemonių ir kt.), gavimo

PREVENCINĖS PAGALBOS VAIKUI IR ŠEIMAI ORGANIZAVIMAS (2)

37 straipsnis. Atvejo vadyba

Vaikams, kurių atvejui nepriskiriamas grėsmės lygis ir netaikoma atvejo vadyba (patiriantiems socialinius sunkumus, turintiems specialiųjų poreikių, teisę pažeidusiems vaikams ar kt.), įstatymu taip pat garantuojama kompleksinė pagalba. Ši pagalba taip pat teikiama tokių vaikų tėvams ir kitiems jų atstovams pagal įstatymą, teikiant būtinas paslaugas, jeigu yra poreikis, – kompleksinę ilgalaikę pagalbą.

49 straipsnis. Kitų ministerijų kompetencija vaiko teisių apsaugos srityje

Sveikatos apsaugos ministerija sudaro teisinę prielaidą sveikatos priežiūros įstaigų medikams turėti pareigą nusiųsti tėvus ar kitus vaiko atstovus pagal įstatymą į konkrečioje savivaldybės teritorijoje socialines paslaugas šeimoms teikiančią įstaigą dėl galimybės šeimai gauti reikalingas paslaugas ar kitokią pagalbą.

Reagavimas į pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą (36 straipsnis)

- VVTAIŲ teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą:
  - 1) apie galimą vaiko teisių pažeidimą, privalės per tris darbo dienas nuo pranešimo gavimo, pradėti nagrinėti pranešimą, susitikti su vaiku, nustatyti grėsmės vaikui lygį, o nenustatęs grėsmės - priimti sprendimą baigti pranešimo nagrinėjimą;
  - 2) apie galimą smurto prieš vaiką naudojimą, galimai kilusį pavojų vaiko saugumui, sveikatai, gyvybei ar vaiko buvimą jam nesaugioje aplinkoje, visus aukščiau nurodytus veiksmus privalės atlikti per 6 valandas nuo pranešimo gavimo momento;
  - 3) apie daromą ar galimai padarytą nusikalstamą veiką vaiko atžvilgiu, privalės nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip per 24 valandas, apie galimai padarytą nusikalstamą veiką prieš vaiką pranešti policijai ar kitam ikiteisminį tyrimą organizuojančiam subjektui.
- Taip pat Įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad policijos pareigūnai, įvykio vietoje nustatę vaiko buvimą jam nesaugioje aplinkoje, privalės nedelsdami imtis veiksmų užtikrinti vaiko saugumą ir apie įvykį informuoti VVTAIŲ teritorinį skyrių.

DĖKOJU UŽ DĖMESĮ!